

C. Nosacījumi šūnakmens un smilšakmens restaurācijas metodikas izvēlei

Šūnakmens apmalīšu restaurācija

Šūnakmens ir Latvijas nacionālais apdares materiāls, kura prognozētā ilgmūžība ir salīdzinoši zema un līdz ar to šūnakmens pieminekļa restaurācijā jāveic maksimāla esošās materiāla saglabāšana, kā liecība nākamajām paaudzēm. Ņemot vērā, ka tēlniecības, arhitektūras un restaurācijas vajadzībām nav pieejams kvalitatīvs šūnakmens. Latvijas krātuvēs pēc veiktajiem apsekojumiem 1994 – 1997 gados, Kultūras pieminekļu restaurācijas vajadzībām nav izmantojams.

Restaurācijas uzdevums ir veikt virsmas attīrīšanu, neatbilstoša sastāva un stāvokļa šuvju un pielabojumu nomaiņa, saplaisājušā bloka nostiprināšana un plaisu aizpildīšana. Akmens virsmas apstrāde ar biocīdu ievērojot visus restaurācijas principus un nosacījumus. Restaurācijas procesā jāizvēlas pēc iespējas saudzīgākā metode, kas neietekmētu turpmāko virsmas stāvokli. Restaurācijas procesā savlaicīgi konstatēt izmaiņas objektā, un rast labāku rasiņājumu. Jāveic šūnakmeņa materiāla esošais novērtējums, jāizanalizē veicamie pasākumi, to defektu novēršanai, kā arī pamatnes pilnīgai rekonstrukcijai, lai novērstu iesēdumu rašanos, esošās grunts nepiemēroto īpašību ietekmē.

Izvēloties restaurācijas / konservācijas metodiku, jāņem vērā objekta tehniskais stāvoklis un reāli pieejamās tehnoloģijas, un lai pēc iespējas tiktu saglabāts materiāla autentiskums.

Atjaunot šūnakmens vizuālo estētisko veidolu, veikt šūnakmens struktūras nostiprināšanu. Attiecīgi, lai notiktu kvalitatīva restaurācijas / konservācijas metodiku izvēle, restaurācijas procesā obligāti ir iesaistāms akmens materiālu restaurators ar pieredzi šūnakmens restaurācijā un atbilstību Restauratora profesijas standartam, kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumiem Nr.461 „Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību”, skat. Nolikuma 3.pielikumu „Restauratora profesijas standarts”. Šī speciālista uzdevums ir dot optimālo risinājumu, kā šūnakmens restaurācijā/konservācijā, kā arī tehnoloģijas izvēlē deformētajā plaknes daļā.

Ņemot vērā, ka aizvietoājams analogs akmens materiāls nav pieejams, protezēšana vai materiāla aizvietošana pieļaujama tikai galējas nepieciešamības gadījumā. Attiecīgi grantēto celiņu izbūves tehnoloģiskais risinājums jādod atbilstošs, lai netiktu bojātas vai apdraudētas vēsturiskās šūnakmens apmalītes un smilšakmens uzrakstu plāksnes.

Smilšakmens plākšņu restaurācija

Restaurācijas uzdevums ir veikt virsmas attīrīšanu, neatbilstoša sastāva un stāvokļa šuvju un pielabojumu nomaiņa. Akmens virsmas apstrāde ar biocīdu, ievērojot visus restaurācijas principus un nosacījumus. Restaurācijas procesā jāizvēlas pēc iespējas saudzīgākā metode, kas neietekmētu turpmāko virsmas stāvokli. Restaurācijas procesā savlaicīgi konstatēt izmaiņas objektā, un rast labāku rasiņājumu. Būtiski pielietot atbilstošu sastāvu smilšakmens uzrakstu plākšņu stiprināšanai uz šūnakmens apmalēm, lai nerastos materiālu nesaderība, kas var radīt viena vai otra akmens materiāla koroziju. Būtiska ir metodikas un materiāla izvēle ilgstošai akmens virsmas aizsardzībai.